

შინაარსი

I—* * (დუქსი) შ. მდგომელოს	3
II—ყურ-ცქეტი და ნაბია.—ი. ევდოშვილის	5
III—პატარა კირილე.—(დასასრული) თარგმანი ეფ. სანტინ- ვსკისა	8
IV—ნადირობა.—ი. მჭედლაშვილის	13
V—რად გვიამბო დედამ ეს ამბები (გაგმრებებს) III საპონი.— თარგმანი სნ. ამილახვრისა.	15
VI—მადლიერი კილყვაი.—თარგმანი მ. დემურაისა	17
VII—მაიმუნების ძმობა.—(ვაგნერიდან) დ. უიფიანისა	21
VIII—ნარევი.—ა) მოხერხებული კაცი,—ბ) გამოცანე- ბი,—გ) რეჟისი და აღსნა	23

მადლიერი ჭილეკავი

(თარგმანი)

ბოლო, ჩვეულებრივი საქმე მოხდა:
ბუდიდან ჰატარა ჭილეკავი ჩამოვარდა, ჯერ სუსტი,
უმღური და თითქმის უბუბულო. კიდევ კარგი, იქ
დაეცა, სადაც ჰანა ბარნაბე იჯდა — აივანზედ. ფინია
გიჟურა მივარდა უბედურს და ეეზა დაუწყო, — გეგონებოდით,
საცაა დახარბოს, ან თავს წაგლეჯსო. ჭილეკავი შეშინებული
მიეკრა ჰანას ქალამანს და საშინლად დაიჭევივლა:

— ბატონო ჩემო!.. მკლავენ.

ჰანა ბარნაბეს შეებრალა, სელში აიევანა, სუნთქვით გაბ-
თბო და დაღეჭილი ჰური ზირში ჩაუდო.

ჭილეკავი დამშვიდდა, მოისვენა. „მადლობა ღმერთსა, —
ფიქრობს ჭილეკავი — ეხლა კარგად მოვეწყვე; ჰანას სელში უფრო
თბილა, ვიდრე ბანსე — ბუდეში“. ჭილეკავმა თვალები დასუჭა
და დაეძინა...

II

მოხუცმა ჭილეკავი აღარ მოიძიარა და ჩასვა ნაცარში
ბუსარ წინა. — „იცხოვრე, ჩემო ჰატარა შავკუთავ!...

ღიასასლისი-კი არა სწეალობდა და მუდამ ბუსკუნებდა
დაუშატყებელ სტუმარსედ.

— ნეტავი ერთი ვიცოდე, ბებერო, რას უღოლიებ ძაგ-
ჩიტსა? — ბუტბუტებდა მოხუცი. — ეძანდვე გაჭელიტე და გა-
დაბდე, მორჩი და მოისვენე.

— შე ბებრუსანავ, — უნასუხა ქმარმა, — შენ საჭმელსაც სომ
ეს საცოდავი არა სწამს. დეე, ცის ქვეშ ამანაც ისუღდამუ-

ლოს, რაკი ღმერთმა მაინიჭა სიცოცხლე. კარგი არ არის, ჩვენს ოჯახს კიდევ ერთი სულდგმული მიემატა...

ჭილევაზი-კი ფიქრობდა: ჭკვიანი სიტუვის გაგონება სწორედ სასამოვნოა... მაშ-მე მე აღარ ვიქნები, თუ ზაზას ღირსეულად არ დავაჯილდოებო“...

III

წარმოდგინეთ, მართლა და ჭილევაზი ძალიან დიდ-გაჭირვებაში დაესძარა მოხუცებულებს...

ჩიტა მოიხარდა, ბუძბუძეთ შეიმოსა, ფრთებიც გაეხარდა და ქოხში ფრენა დაიწყო. ჭხედავს ჭილევაზი, ბებერი დედაკაცი ბუხებისაგან გაბეზრებულა. ოთახში ბუხები შეკუმშულ ღრუბელივით დაცურავენ. ფრინველმა ჰირველად იმათსედ გაინადირა, ათ-ათობით ჭელაზავდა და თანაც უჯავრდებოდა:

— აქედან დამკარგენით, თორემ!.. აი მე თქვენ რას გიზამთ!..

აღელვებულმა ბუხებმა შეაგროვეს თავიანთ ბარკი-ბარხანა და ფანჯრიდან ღრუბლებივით გასრიალდნენ...

შემდეგ, ეველასედ საგმირო საქმე ჭილევაზისთვის შავ-ჭიებთან ბრძოლა იყო. ჭილევაზს დიდი მოწითანო ჭიის გადაელაპა ძალიან სასიამოვნოდა ჭქონდა. ქოხი სავესე იყო შავი ჭიებით: ქოხს ისინი დარაჯობდნენ, თავიანთ საკუთრებადა სთვლიდნენ, შიგ მცხოვრებ ადამიანებს-კი მოქირავნედ...

— ნამდვილი უბედურებაა! — ჩიოდა ბებერი დედაკაცი, ეს უბედური ჭიები ვერას გზით ვერ გავსდევნეთ სახლიდან!

— ჭხედავთ, ეს ბებრუხანა რეებსა ბოდავს! — ჯავრობდა მოწითანო დიდი ჰრუსიელი ჭია... ვნახოთ, ვინ ვის გაამევენს, იქნება ჩვენ გაგდევნოთ სულაც აქედანა.

მოხუცებული ჩუუულებისამებრ შესჩიოდა ქმარს და შავი ჭიების ლაზარაკი-კი არ ესმოდა.

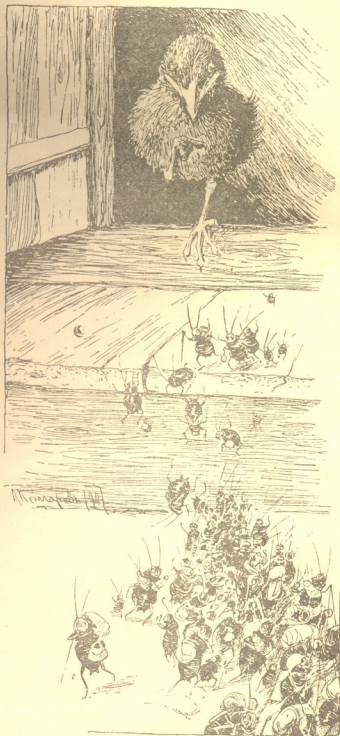
— დამიჯერე, შავი ჭიები შეგვჭამენ!

— შეჭმით ვერ შეგვჭამენ, მაგრამ სიკეთესაც-კი არაფერს დაგვაურიან, — ეუბნებოდა პაპა ბარნაბე. — ჭხედავ, ჭერიდან — წყალივით მოდის ეგ ჭაა და ცვივა წვენიში, რძის ფლაგში, ერთი სიტუაციით, ეოველა საჭმელი სახსება შავი ჭიებით, სწორედ უბედურებაა.

— დაიკარგეთ აქედან, თავი მომაბერეთ! ღრიალებდა პრუსიელი, თან მუშტებს უღერებდა, ფეხებს უტეპუნებდა მოხუცებულებს. ბოლოს იმ ზომამდინ მივიდა ჭიების უსრდევლობა, რომ სადილობისას მაგიდასედა ჯარივით გამოიშლება ბოდნენ, ნამდვილ ეჩალებივით იცეოდნენ. ისე გამრავლდნენ, რომ ნემსის კურწიც აღარსად ჩავარდებოდა, მთელი ქოხი იმათ დაიჩეხეს.

უვეიროდნენ მოხუცებულებს, — ჩქარა წადით აქედან, თორემ, აი, საცაა თქვენც შეგჭამთო.

მოხუცებულები დადონდნენ, შეაგროვეს ზოგიერთი თავიანთი ბარგი, გამოვიდნენ კარში, დასხდნენ სესედა და ტირილი დაიწყეს.

აი, ჭილევაჲმაც სწორედ ასეა გამოიხინა თავი. ეჭვის ჭიების თავსედობა: დაერია ნისკარტით და, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, ურტყამდა! — ჭიები დაფთხნენ, შეძვრნენ. სერულეობი, სვრელიდან აჯანყებდნენ ფრინველს და უევიროდნენ:

— მოიცა, შე ეახლო! გიჩვენებთ შენ სეირს...

გულმოსულმა ჭილევაჲმა სვრელში შეჭეო ნისკარტი და თევზებივით გამოხსულა... შიშის ხარი დასცა... თავბრუ დასხა...

შავი ჭიები ბოდის მოსახდელად მივიდნენ ფრინველთან.

— გვედრებით, გვანტრე, მამაცო ბატონო! შეგვიბრალე, ღვთის გულისათვის, ჩვენი ზაწაწინა შვილებით. აქედან აღამიანები გაგდევნეთ და შენ-კი ვერაფერი დაგაკელით.

— ამ წუთში დაიკარგენით, თვალთ აღარ დამენახვოთ, თორემ უარეს დღეს დაგაყენებთ, არც ერთს თქვენგანს არ დავინდობ, ვეელას გაგაქრობთ.

— რას გავაწეობთ ამისთანა ეჩაღთან? სთქ — ვეს ჭიებმა და შეწუხებულებმა ტირილით გასწიეს ბარგის ჩასაღებებლად შეჭკრეს ბოხხები, შეაგროვეს თავისი შვილები და სამუდამოდ დასტოვეს ქოხი.

ჭილევაჲი ზანასთან მიფრინდა, მხარზედ დააჯდა და უთხრა:

— მობრუნდი ისევ შენს ქოხში, ბარნაბე, და მოსვენებით იცხოვრე... მართალია, გამოუსადეგარი ფრინველი ვიყავი, მაგრამ შენ და შენს ბებერ დედაკაცს-კი გამოგადექით...

გაისწორა ფრთები და გაფრინდა თავი-იანებთან ცხოვრობდა იმათთან ერთად ხან ბანსედ და ხან ბზაზედ. თავის მამაცობისას-კი სულ არას ამბობდა.

მ. დემურიასი

მაიმუნების ძმოზა

(გაგნერიღან)

ატარა ძაიმუნს დედა მოუკვდა და მარტოდმარტო, ობლად დარჩა. დაღონებული ხეხედ წამომჯდარა და აქეთ-იქით იცქირება. შესედულობით ბეჭად უშნობა: ჰატარა, შეჭმუსვნილი ჰირისსახე, გამსდარი ტანი და ოთხი გრძელი ხელი. ძაიმუნს სომ უფსი არა აქვს, სამაგიეროდ ოთხი

ხელი აქვს; წინა და უკანა ხელებიც ისეა მოწოხილი, რომ ერთნაირი სიმაღლეით სმალობს ოთხივეს. უშნო იყო ჰატარა ობოლი, ულასათო, და ამასთან სრულიად უძწო. ჯერ კარგად არც ერთი ტოტიდან მეორესე გადასვლა იცოდა, არც სიღგან მეორესე სტუნვა, არც კენწეროსედ აცოცება, რომ თავისთვის საზრდო მოეპოვებინა. თხილის საღრუნელად კბილები ჯერ ისევ სუსტი ჰქონდა. საცოდავს სიმძი-

ლით სიკვდილი ელოდებოდა, სწორედ ისევე, როგორც მუშუ-
სწოვარა ბავშვს, რომელსაც დედა მოჰკლამია, თუ მასვე მწრუნ-
ველობა სხვამ არაფერ იტვირთა.

ჩვენს მაიმუნსეღ ვიღას უნდა ესწრუნა?

მისი მონათესავენი ზატარა ჯოგად ცხოვრებდნენ, და მათ
შორის მისი ძმაც იყო. ეველსეღ ცქვიტი და მოხერხებული
ის იყო და საკვირველ საქმეს სხადიოდა: თუ სადმე სოხქოლი
ან ჩხუბი ატელებოდა, ის იქ უთუოდ ზარველი უნდა ეოფი-
ლიყო, როდესაც მაიმუნები შეიკრიბებოდნენ ბოსტანში შესა-
ზარავად, ჩვენი ზატარა მაიმუნის ძმა მოთავე უნდა ეოფილი-
ყო. ქაჯი იყო სწორედ! აი ამ ქაჯმა დაინახა სესე უმწყო
ობოლი და თვალის დასამხამების უმაღ გვერდით ამოუსეგუნდა.
გვერდებოდათ უნდა ზატარა უეშმაკოს რამე, იქნება სიდგან
ეირამდლით გადმოაგდოსო. მაგრამ არა! საწვალ მაიმუნს
გვერდით ამოუჯდა და ნახად სელი მოჰკიდა. ზატარამაც მა-
შინვე მიუღღერსა, წინა სელებით ეველსე შემოესვია და დედა-
სავით მიეკრა.

ისე ექცეოდა დიდ მაიმუნს, როგორც საკუთარ დე-
დას, სოლო დიდი თავის მწრივაც ისეთ მწრუნველობას
უწევდა, როგორც თავის შვილს. აიკიდებდა ზატარას ზურგზედ,
სიდგან ხეზედ სტებოდა, მწერებს იჭერდა და ზაწაწინას აჭ-
მევდა. საუკეთესო ნოეიერ სილს არჩევდა, ბუდეებს დაეებდა
და კვერცხებს იზარავდა თავის შვილობილისთვის.

როდესაც ზატარა მაიმუნი წამოიზარდა და ღონეც მოე-
მატა, აღმწრდელმა ასწავლა სიდგან ხეზედ სტომა, ასწავლა
ეველა სერსი, რომელიც ეოველმა მაიმუნმა კარგად უნდა იცო-
დეს, თუ უნდა რომ სოფათში თავი არ გაიბას და მუდამ მამ-
ღარი იყოს.

ერთსეღ ზატარა მაიმუნს მოსწეურდა და უფროსმა იგი
წეაროსკენ წაიეხნა. ამ დროს ჩირგვებიდგან ეეფით მონადი-
რის მადლი გამოსტა. იქ მეოფი მაიმუნები სასქაროდ აქეთ-

იქით გაიფანტნენ და, თითქოს ფრინველები არიანო, სეებში მიიძალნენ. მარტო ზატარა მაიმუნმა ვერ შესძლო სესე შეცოცება. ძაღლა ქაზედ შესტა და შიშისაგან ცახცახი დაიწყო, გააფთრებული ძაღლი მიწს იდგა და რაც ძაღ-ღონე ჰქონდა ჰეფუდა. აგერ შორიდან მონადირეც გამოჩნდა. საწყალი მაიმუნი ნაძღვილად დაიღუპებოდა, რომ ამ დროს მისწვლად მისი მძა არ გასწენოდა. შეატოო თუ არა, ზატარას განსაცდელი მოეღისო, სწრაფად მოტრიალდა და იმ ქვისაგან გამოექანა, სადაც მისი ობოლი მძა იჯდა. გზა და გზა ბოროტებით სავსე თვალთ შეჰეურებდა ძაღლს, კბილებს უღრტენდა და აი, კიდეც მიადწია მხრუნველმა მძამ თავის შვილად აგვანილ ერძამდის. ძაღლმა მიკარება ვეღარ გაბედა. სწრაფად წამოაფლო შემინებულ ობოლს სელი და დაუბრკოლებლივ სესე აიეჴანა...

მონადირეს გული აუხწვილდა, ასეთი სიეჴარული და თავგანწირულება რომ ნახა, და თოფის სროლას თავი მიანება. ამ ნაირად გადარჩა სიკედილს ზატარა მაიმუნი.

დ. ყიფიანი.

მოხერხებული კაცი

(წარმოღ. თ. კანდელაკის მიერ)

მონადირე გაიტაცა არჩვეუ ნადირობაში და ისეთ ციცაბო კლდეზე გაიტყუილა, რომ არსაით გზა აღარ ჰქონდა. იქ შესტომაკი მოახერხა, როგორც იყო, მაგრამ ძირს ჩამოსვლა შეუძლებელი იყო.

მორთო ევირილი და მიიქცია ხალხის ყურადღება, მაგრამ ვერაფერი ვერ უშველეს, რადგან კიბის ან თოკის აგდებაც-კი მოუხერხებელი იყო.

ბოლოს ისევ მონადირემ მოიგონა ისეთი საშუალება, რომ თოკი მიეწოდებინათ და იმითი ჩამოსულიყო ძირს. თვითონ თოკი არა ჰქონდა.

რა საშუალება მოიგონა?

გ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი

(ჩაწერილი დ. ნახუცრიშვილისაჲან)

წელის ზირსა წამოწოლილა ეგვარ-ეგვარი გველია, შეესედე, ასე შეგონა, ეს არის ჩემი გველია.

რომელი კბილები არ იკბინება?

ჩ ე ბ უ ს ი

ჩამო

1 №-ში მოთავსებული გამოცანების აღსნა:

1) ზარი.—2) ურმის თვლები.

რებუსის ასსნა: ძამალი შინაური ფრინველია.

ქედა კახას უკერაფდა
საშობოდ თავის ჰედოს,
გახასინჯად დაუძახა
მეზობლის ქალს, ობოლ მელოს.

გადაცვეს მელოს კაბა,
მიაბრუნეს, მოაბრუნეს,
სწორედ კარვად მოუვიდა,
ვერბუფრი დაუწუნეს.

— რა მშვენივრად ჩაიკვანწა
ეს ეშმაკი, კუდიანი;
ვინც-კი ნახავს, გაგვირდება
უქუდო, თუ ქუდიანი! —

იძახოდნენ გაგვირუებით
ნინო, ქეთო, რუსუდანი,
იქ დამსწრე და მაცქერალნი
გარეშენი ბევრიც სხვანი.

— თუ მიხდება, რაღადა მსდით,
ზედვე მეცვას ბარემო,
ერთხელ ჩემშიც გაიხაროს
ობლობის მსუამთვარემო!

გულის ტკენით სთქვა და გარედ
 გამოფრინდა ცქრიალითა,
 თან ცრემლები მოსდიოდა
 უნებურად თქრიალითა.

იქ დამსწრენი დაამუნჯა,
 ჩაუვარდა ეველას ენა,
 აგრძნობინა ეველას მწარედ
 სიობლე და გულის ტკენა.

ეს ამბავი რომ გადსცეს
 თბილისიდან მოსულ ჰელოს,
 მაშინადვე დაუძახა
 მძეპის ზირით თბოლ ძელოს.

მივარდა, მიუხდეგრსა,
 მარტო კოცნა არ აკმარა:
 გულს ჩაიკრა, ჩაიხუტა,
 და ცრემლებად დაიღვარა.

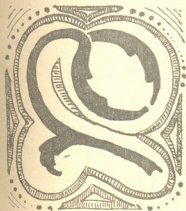
მე ახლები მაძმვენებდნენ,
 არც-გი ჰქონდეს ამას ძველი?!
 იფიქრა და უთავაზა
 ტანსაცმელი ერთი ხელი.

და თან უთხრა: ჩემი და სარ,
 ჩემო ძელო, უსიკვდილოდ;
 სვალ მთელი დღე ერთად უნდა
 გავატაროთ და ვილხინოთ.

ამ საფხულის-კი, როცა ჩემი
 გათავდება სწავლის ებელი,
 უსათუოდ მენც ჩემსავით
 წერბ-კითხვას შეგასწავლი.

ყურ-ცქვიტა და ნაბია

ბავშვებისათნავე დედამ ყურ-ცქვიტა და უმახა, იმის პატარა დას-კი ნაბია.

მართლაც შესამებული იყო ორივე-სთვის ეს სასელები: ყურ-ცქვიტას მუ-ღამ, ძილშიაწყი, ყურები აცქვეტილი ეჭირა, ნაბია-კი ყოველთვის განაბუ-ლი დაიპარებოდა ჩირკვებში.

სოლო როცა ეძინა, ისე მოიკუშებოდა სოლომე, რომ თვა-ლი ვერ გახრჩევდა მას ბუჩქის ჩირკვიდამ. ორივეს სასელი კარგად იცოდნენ იმ უბანში ეველა ქურდ-ბაცაცა კურდღლებ-მა და უფრო-კი მებოხტნე ჰეტრემ, რომელსაც ძილშიაწყი ის ელანდებოდა, თუ როგორ იმტებარუნებენ პატარა მსუნა-ვები პირს იმისი ღობიოთი, კომბოხტოთი, ცერცვოთ და რაც-კი მოხვდებოდათ კუჭის შემტო.

კურდღლებიც კარგად იცნობდნენ ჰეტრეს, იცოდნენ რას ნიშნავდა მისი ბუტბუტი, როდესაც ჩაუვლიდა სოლომე მათგან გაძოვილ ღობიოს კვალს. სანდახან კიდეც იცნობდნენ ჰეტრესე, რადგანაც მოხუცი ვერ ხედავდა მათ იქავ მის ფე-ხებთან განაბულებს.

ბრძოლა დიდად გამწვავებული იყო: პატარა ქურდები

თავს არ ანებებდნენ ბოსტანს, ჰეტრეუკი გულში მუშტის ცემით ემუქრებოდა.

ვევლახე მეტად საქმე უურ-ცქვიტამ გაუჭირა. იმას რამდენსამე ას ნაბიჯზე ესმოდა ჰეტრეს ფეხის სმა. ულვაშების ცმაცუნით ატეობინებდა თვის დას და უცბად გაქრებოდნენ სოლმე საითღაც.

თუძცა მრიელ აფრთხილებდა დედა, ურჩევდა გამორებოდნენ ამ ადგილს, მაგრამ თავისას მანც არ იშლიდნენ. როგორ? უურ-ცქვიტას და ნაბიას ნიჭი ისე იყო მოფენილი იმ უბანში, რომ თაკილობდნენ, ჰეტრეს როგორ გავექცეთო. არც იმისი ბოსტანი ეთმობოდათ, რადგან მოხუცს მეტის- მეტად კოხტა, ლამაზი და საჭმელად შემრგო მცენარეები დაეთესნა.

არ იცოდნენ-კი საწელებმა, რომ ერთხელაც იქნებოდა ბედი უმტრეულებათ, კოკა წეალსედ გატელებოდა და ქურდი ერთხელც არის მასეში გაემებოდა.

და ასეც მოხდა.

ჰეტრეს მისი დედაბერიც დაესძარა და დიდი თათბირის შემდეგ გადასწევითეს ორივეს ევარაულებათ ქურდებისთვის სიამინდილამ, საცა ისინი კარგად დაიმალეობდნენ.

ჰეტრე შეიარაღდა კაჟიანი თოფით, მისი დედაბერი ეავარჯენით, და ორივენი მიიმალნენ სიამინდებში.

შვენიერე დილა იყო, ნამი მარგალიტივით მოსსმოდა ბოსტანს, მსე ოდნავ სცემდა მთის მწვერვალს, თითქოს ებრძოდა, — ჩქარა გადამიშვი ბარისკენ, რომ მოვუწინო ქვეყნას ჩემი ოქროს სსივებით. გრილი ნიავი სიმიდს აშრიალეზდა, და დილის მგოსანი ტოროლა ქებათა-ქებას უგალობდა გულის გასარბეულს ბუნებას.

არც უურ-ცქვიტასა და ნაბიას ეძინათ. ისინი ფრთხილად გამოცუცუნდნენ მავულის ბუჩქილამ. მიხედ-მოხედეს, გააკეთეს რამდენიმე სარანდო კამარა და ორივე თითქმის ჰეტრეს ცხვირ

წინ ამოუსდნენ ლობიოს; ნაბია ქვემო ელორტებს მიესია, ეურ-ცქვიტა-კი, როგორც უფრო გულადი, შედგა უკანა ფეხებს, რომ უფრო კარგად ასწდომოდა სევეითა ნორის ჰეკარებს.

— აბა ჰე! წასწურულა ამ დროს დედაბერმა ჰეტრეს და თოფმაც იტრიალა.

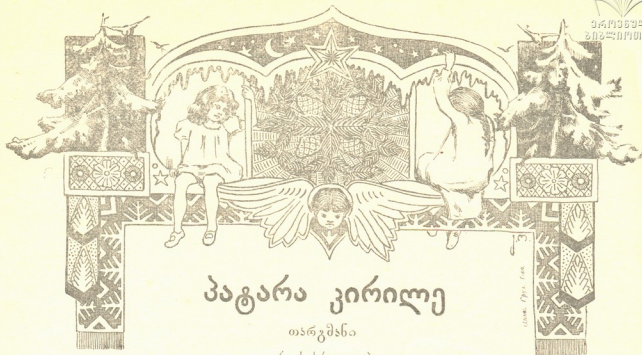
დედაბერი შიშისგან უკან გადავარდა, ჰეტრეს ერთ წუთს შეკრთა, მაგრამ ძალე მოიმაგრა გული და თვალი მოჰკრა, გაქცეულს ქურდებს. ეურ-ცქვიტას ეურიდგან სისხლი სდიოდა.

ნაბია უფრო ბედნიერად გადაწა; ძართაღია თოფის სმა-ზე შიშით რამდენჯერმე გადაკოჭრიალდა, მაგრამ ძალე მოი-მაგრა გული და გაქრა ელვასავით, მხოლოდ ღობეში გამბრო-მის დროს ცოტა არ იყო ქათიბი დაესა და ცხვირიდანაც სის-ხლი დაედინა.

ერთ წამს მოედგა კურდღელთა უბანს ეს ამბავი. ჰეტრესთან სუმრობა აღარ გამოადგებოდათ, აქ თათბირი საჭირო აღარ იყო, და მაშინვე მეორე ბოტანს, გადაბარდნენ.

ი ევდოშვილი

პატარა კირილე

თარგმანა
(დასასრული.)
III

ველანი გაიკრიფნენ, სკოლის მოსამსახურე ანი-
კომაც აიღო ცოცხი და წავიდა კლასის გამო-
სვლელად, მაგრამ მასწავლებელმა უთხრა:

— ეგრე იეოს, სვალ დაგავე აქაურობა.

მასწავლებელი ქალი მარტო დარჩა, შე-
ვიდა საკლასო ოთახში და დაუწყო თვალი-
რება, რომ არა დარჩათ-რა ბავშვებსაო. ვერა ნახა-რა, მხო-
ლოდ იატაკზე კაკლის ნაჭუჭები ეყარა და კონფეტის ქა-
ღაღები.

მიუახლოვდა ხეს, შედგა. ღვას, იეურება და რაღაც უც-
ნაური სმა ესმის... თითქოს ვიღაც ფშვინავს... სწორედ!..
მასწავლებელმა ხის უკან მიიხედა. ბეცი იყო და ერთბაშად
ვერ გაარჩია. დაიხარა და დაინახა ჰატარა ბიჭი, დიდი ჩექ-
მები და ოქროს თევზის კუდი. ბევრი ათვალეირა, მაგრამ ვერ
მიხვდა, ვის მოჰყვა ეს ბავშვი. გადსწევითა, არ გავადვილებ
მანამ ჰატრონები არ მოიკითხვენო. „მოაგონდება ვისმე—
ან დედას, ან დას და მოვლენ. დეე, კმინოს, იქნება ვერცა-
კი გაპაგებინოს, სვდა ღვას“. დიდხანს იცადა ქაღმა, მაგრამ

არავინ მოიკითხა ბავშვი. ანიკო გახლეჩა და უთხრა: თუ მოვიდეს ვინმე, იცოდეთ, ბავშვი აქ არის.

ანიკომ ჯერ ვერა გაიგო-რა და მერე გაჯავრდა:

— რა უკუნურები და საძაგლები არიან! საჩუქრები წაიღეს და ბავშვი-კი აქ დასტოვეს. — ბევრი იჯავრა. ძლივს გაისტუმრა მასწავლებელმა სამსარეულოში, ეძინოდა, ბავშვს არ გახლეჩებოდა, მაგრამ კირილე არც-კი განმრეულა. გზაში შესცივდა საწყაღს, ძალიან დაიღალა და დაღლილს გულიანად დაეძინა. ვერც-კი გაიგო, ქალმა რომ აიუვანა, გახადა და ორ ერთად მიდგმულ სავარძელსეღ დააწვინა.

დილით რომ გამოეღვიძა კირილეს, დიდხანს გონს ვერ მოვიდა, ვერ მიხვდა, სად იყო, ჩუმად აქეთ-იქით იეურებოდა. შობის სე რომ დაინახა, მაშინ-ღა მოაგონდა ეველაფერი. მაშინ ეველაფერი უაძბო მასწავლებელს მასწავლებელი და ანიკო მიხვდნენ, რომ კირილესთვის თავს არავინ გაიცხელებდა, რადგან დედა არა ჭეოლიაო.

ანიკო სხვაგან წავიდა. დარჩნენ მასწავლებელი და კი-

რილე. ჩაი ერთად დალიეს კარგი და ტკბილი ნამცხვარი შეატანეს. მერე ილაპარაკეს. ქალი ჰკითხავდა და კირილე უამბობდა. დიდი ხანია ასე ზღერსიანად არავინ მოჰერობია კირილეს. მასწავლებელი ქალი ამის ამბის გაგონებით პრიელ შეწუსდა. კირილემ ჩექმების ამბავიც უამბო და შეატყო, რომ ძალიან მოიწეინა ქალმა.

— რატომ არსად მიბრძნდებით, დეიდა? ჰკითხა ბავშვმა.

— რაღა მკნაზნი სსვაგან?

— დღესასწაულია და იმიტომ, აბა, შინ რად უნდა იჯდე. სახლისა ნუ გეფიქრება, მე ვუცდებ ეურს, ჩვეული ვარ.

მასწავლებელს გაუცინა.

— მადლობელი ვარ. წასვლა არსად არ მინდა.

— იქნება არავინ გპატიჟობთ? — თანაგრძნობით ჰკითხა კირილემ.

ბავშვის ტიტინმა ქალი გაამსიარულა და გააცინა.

— არავინა მპატიჟობს, — უთხრა და გადისარსარა.

„საკვირველია, რად იცინის“, სთქვა გულში კირილემ. შემდეგ სსვა და სსვა სურათები დათვალიერეს, მერე ერთად ისადილეს.

სადილის დროს ვიღაცამ დაწკარუნა სარი.

კირილე აწითლდა, ხელიდან კოფსი გავარდა, ეგონა ჩემ წასაყვანად მოვიდნენო.

როდესაც დაღამდა, მასწავლებელმა შობის ხეზე სახთელუბი აანთო. თუძვა ბჭეჭრიანების მეტი აღარა იეოზრა სესედა, მაგრამ კირილეს ესე უფრო მოეწონა. ქალმა ხელში აიევენა და გულში ჩაიკრა. დიდხანს ისხდნენ ასე. კირილეს მხოლოდ გულის ცემა ესმოდა, არ იცოდა-კი, ვანა გული სცემდა ასე ძლიერ, ამისი თუ მასწავლებლისა. ის-კი იცოდა, რომ მხოლოდ თავის დედის გულსედა უგრძნია ამისთახა ტკბილი ზღერსი.

ამ დროს სარი დარეკეს. კირილე ასლან უფრო შეშინდა, სულ აკანკალდა.

ასლან-კი იმის წასაყვანად მოვიდნენ მარო და სახლის პატრონი. სახლის პატრონმა რომ კირილე ვერა პავლოვნასთან დაინახა, პირჯვრის წერას მოჭევა.

— შე კი შეგონა, გაიყინა სადმე-მეთქი.

მერე ჯავრობა დაუწყო:

— შე, სამაგელო, სად დაიკარგე, სადა მაქვს დრო შენ სამუშაოდ ვიარო? ისე შეშინდი, ასლანც მუხლები მიკანკალებს.

მერე მოუგება მასწავლებელს, როგორ შეშინდნენ, როცა მარო თავის დედით შინ დაბრუნდნენ. მაროს შერცხვა.

— კაი საქმე-კი მოახდინეთ. — ეუბნებოდა სახლის პატრონი მაროს.

— კარგები ხართ ეველანი, კარგები! ეველას მაგივრად შეუნდა გავიწყეთქო გული. მოდი და ამისთანა ტვირთი იკისრე! არა, თქვენი ჭირიმეთ, ამასედა მეტი აღარ შემოძლიან; ეს დღე-სასწაულები გაივლის და მაშინვე თავშესაფარში მივცემ, შენი თავი აღარა მაქვს.

მალიან გაჯავრებული იყო და სიტყვა თავშესაფარი გაანხსნებულმა ბოროტი კილოთი წარმოხსოვდა.

კირილე მასწავლებელ ქალს არა შორდებოდა და ტანსედა ეკროდა.

სახლის პატრონი-კი უევიროდა:

— ჩიცვი ჩქარა! დრო არა მაქვს, შენ გეუბედა.

კირილეს თითქო გულის ცემა შეუდგა. ადგილიდგან ველარ დაიძრა. ჩექმებს ველარც-კი სძრავდა და უნდა წასულიყო-კი. ამ ეოებაში იყო, როცა ასეთი სიტყვები მოესმა:

— ჯერ-ჯერობით ბავშვს ჩემთანა ვტოვებ. თქვენ დრო არა გაქვთ ამისთვის იზრუნოთ, თუ საჭირო იქნება, მე უფრო აღვიღებ მოვასერსებ ამ ბავშვის მიცემას თავშესაფარში.

სასლის პატრონს, რასაკვირველია, წინააღმდეგობა არ გაუწევია.

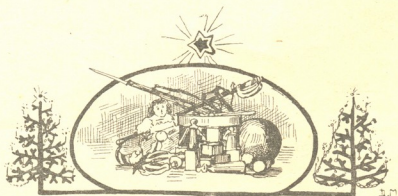
„თავისთან ძტოვებს“, ფიქრობდა კირილე საამოვნებით. მაგრამ სანამ ის გაანჩხლებული დედა-კაცი არ წავიდა და კარი არ მიკეტეს, არა სჯეროდა ეს ამბავი.

რა-კი დამშვიდდნენ, მასწავლებელი ქალი და კირილე ისევ შობის სესთან მივიდნენ.

— მაშ შენთან დავრჩები, დეიდა? — ნელი სმით ჰკითხა ბავშვმა.

— დიას, ჩემთან, — მიუგო ქალმა. უნდა დაემატებინა „დროებითაო“, მაგრამ ამ დროს შობის სეს ცეცხლი მოეკიდა, ქალმა ცეცხლს ქრობა დაუწყო და ეს სიტუვა აღარა სთქვა.

ელ. ანტონოვსკისა.

ნადირობა

აფეხულის საღამო ხანზე, როდესაც ფრინველი აირევა სოღმე, მაქრო და იოსები სანადიროდ გავიდნენ მინდვრად. თუძცა თოფები ნამდვილ ჯოხებს უგავდათ, მაგრამ იმათთვის უძვირფასეს განძს წარმოადგენდნენ, რადგან ეოველივე სიამოვნება იმ თოფებიდან ჰქონდათ.

— იოსებ, იოსებ!

— რა იყო?

— აგერ, აგერ... ჰხედავ ქედებს?... რამდენი არიან!

— ჰო, ვხედავ... ბევრი არიან... მგონი ჩვენსკენ მოფრინავენ... თავზე გადმოგვივლიან... დაიკუსე ბიჭო, არ დაგვიანასონ, — უთხრა იოსებმა ჩუმად და ჩაიკუსა, თუძცა უშველუბელი, გძელი თოფი დიდი ჭიგოსავით ჰქონდა აშვერილი.

— მგონი სხდებიან... ფრენას მოუკლეს... ჰო, ჰო, დასხედით ქედებო, დასხედით... სხდებიან, სხდებიან... დასხდნენ! აბა ესლა-კი გავიქცეთ. — ემაწვილები შეიჭრნენ ძალაღს, თავთავებით დაუფრსულს ეანაში, რომლის მეორე ნახირას ქედნები ეგულებოდათ.

— აი ეს ჯაბი ვისაფროთ

— ფრთხილად-კი მოვიქცეთ, თორემ გაგვიგებენ... ეშმაკები არიან ქედნები. — დიდი სიფრთხილით მიცოცდნენ ჯაბადის. ჯავს იქით მოძეილ ეანაში ქედნები ისხდნენ.

— მაქრო, წასწურსულა იოსებმა: აგერა, სულ განძარტობით ზატარა ბექზე რომ ქედანი ზის, სომ ხედავ? ჰო, ის

არაფერსა სჭამს, ერთ ადგილს არის გაჩერებული. ის დარაჯია ამ გუნდისა: თუ რამე საშიში შენიშნა, მაშინვე შეატყობინებს.

— მერმე, იმას-კი ჭამა არ უნდა?

— ცოტა ხანს შემდეგ გამოსცვლიან, სულ სომ ის არ იქნება დარაჯად; დარაჯობა რიგ-რიგით იციან. მაგრამ რა დროს ღაზარბაია, — ვესროლოთ. ჯერ მე ვესვრი, — სთქვა იოსებმა და თოფი მოიმართა ხელში.

— არა, ორივემ ერთად ვესროლოთ, უთხრა მაქრომ და თოფის ლულა უკანვე გადმოაყოფიან.

— ესლა შენ სამხედრო წესებსაც მომინდომებ აქა! შეუცია იოსებმა.

— შენი თოფი ვერ მიუწევს, მე ვესვრი.

— რატომ არ მიუწევს, ერთი საქენი სიგრძე აქვს.

— არა, ჩემი თოფი უფრო გძელია, მე ვესვრი!

— ეექვ!.. დაიწეებ სოლმე შენ კიდე... აბა დაუბტოლოთ, თუ ჩემი უფრო გძელი არ იქონს?!

თოფები ერთმანეთს მიატოლეს, მაგრამ უცბად ქედნებმა დაიფხტიალეს და გაფრინდნენ.

— ვააა!... გადაჭხედეს ერთმანეთს ჩვენმა მონადირეებმა.

ი. მჭედლიშვილი

რად გვიამბო დედამ ეს ამბები

(გაგრძელება)

თარგმანი

III

საპონი

ეორეს დღეს დედა შევიდა ეძაწვილებთან და უთხრა:—

ჩემი ქალების საჩივარი მესმოდა საპონზე, თვალებსა გვწვავს, ნეტავ სულაც არ ეოფილიუოს ქვეყანაზედაო.

— დიას, დედა, დარწმუნებული ვართ, რომ კარგს შენც-კი ვერას გვიამბობ ამ საძაგელ საპონზე.

— არა, ძვილებო, ადამიანი ეოველთვის უნდა ცდილობდეს, სუფთად და ღაზათიანად შეინახოს თავი, და უსაპონო-კი შეუძლებელია სისუფთავე. უსუფთაობისაგან სძირია ავად-მოყოფობა, ჩვენ რომ მიკროსკოპით გავსინჯოთ ჩვენი კანი, დავინახავთ მრავალ ნახვრეტს ოფლის გამოსასვლელად; ოფლს გამოქვს ძავე ნივთიერებანი. თუ კანი დაეწვა, კაცი მოკვდება. რადგან ძავე ნივთიერებანი სსკუღშივე დარჩებიან და მოგვწამლავენ. იგივე დაგვიძარბება, თუ ნახვრეტები ჭუჭყით გაივსო. მაშასადამე სისუფთავე საჭიროა, რომ სიმრთელე ჰქონდეს ადამიანის სსკუღს, და სისუფთავეს-კი საპონი უნდა.

საპონი მრავალგვარია, მაგრამ ეოველ საპონში ურევია ქონი ანუ რაიმე ზეთი. ურევია აგრეთვე სოდაც, რომელიც სწვაავს თვალებს და ასუფთავეს კანს. სოდას აკეთებენ ან მარილიდამ, ან დამწვარ ზღვის მცენარეებიდან. ზეთს, სოდას და წვალს ერთად ხარძავენ. ცნებათ, ავადოთ ჰატარა ბოთლი, შიგ-წვალნი ჩავასნათ და ცოტა ზეთი. რამდენიც უნდა ურიოთ, ზეთი წვალს არ შეუერთდება. აბა ასლა ჰატარა სოდა

ჩავუძატოთ,—რას ვხედავთ? წეალი და ზეთი შეერთდნენ და მთლად გათეთრდნენ რძესავით. აგრევე მზადდება საპონიც. როდესაც ზეთი, წეალი და სოდა შეერთდებიან, ერთად ადუღებენ, უმატებენ ცოტა მარილს, რომ საპონი აქაჟდეს; მდულარე სითხეს ასხმენ ოთხ-კუთხიან ვარცლებში, რომ გაცივდეს და გამაგრდეს. როცა გამაგრდება, ვარცლს დაშლიან, და საპონს სჭრიან ძავთუფლით და ჭეიდიან. ის საპონი-კი, რომლითაც ჩვენ ვიბანთ ზირს და ხელს, მომცრო ნაჭრებად არის დაჭრილი და დაღიც აზის.

განა ეველა საპონი აგრე კეთდება?

— დიად, ეველა. ხომ გინახავთ, სანდახან საპონს აწერია: გლიცერინისა, ქატოსი, და სხ.. ეს იმას ნიშნავს, რომ საპონში გლიცერინი ან ქატო ურევია. ზოგ საპონს კარგი სუნიცა აქვს, რადგან სუნიელოვანი წამალი რამ ურევია. ისიც იცით, რომ საპონს ჭლებავენ მწვანედ, წითლად, ცისფრად ეავის ფრად, და სხ. ესლა-კი ღამე მშვიდობისათ, დროა დაიძინოთ!

ა. ამილახვრისა

(შემდეგი იქნება)

ყოველ დღიური გაზეთი

„ი ს პ რ ი“

მიიღება ხელის მოწერა 1908 წლისათვის.

გაზეთის ფასი:

წლით როგორც ქალაქში, ისე ქალაქს გარედ	—7 მანეთი.
ნახევარი წლით	„ —4 მანეთი.
ერთი თვით	„ —90 კაპ.

მიიღება ხელის-მოწერა ყოველთვიურ სამეცნიერო
პედაგოგიურ და სალიტერატურო ჟურნალ

„განათლება“- ზი

(წელიწადი პირველი)

წლიური ფასი ხელის-მომწერთათვის 5 მანეთი, ნახევარი
წლით—3 მანეთი. სამი თვით 1 მან. 60 კაპ.

ტფილისში ხელის-მოწერა მიიღება „ქ. შ. წერა-კითხვის
გამავრცელებელ საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში; „ნაკა-
დულის“ რედაქციაში და „იდელის“ სტამბაში (კიკნაძესთან)
ნიკოლოზის ქუჩა № 6.

ქუთაისში—წიგნის მაღაზია „იმერეთში“ ისიღორე კვი-
ცარიძესთან.

открыта подписка на 1908 годъ

на газету

ЗАКАВКАЗЬЕ

ТРЕТИЙ ГОДЪ ИЗДАНИЯ

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Съ доставкой въ Тифлисъ:	Съ пересылкой въ другіе города.
на годъ 6 руб.—коп	на годъ 8 руб.—коп.
на полгода. 3 руб. 50 коп	на полгода. 4 руб. 50 коп.

Помѣсячно повсюду 75 коп., отдѣльный № 5 коп. Заграницей вдвое

Тифлисъ Головинскій пр., д. Манташева, № 6.

Редакторъ-издатель П. А. ГОТУА.

შინაარსი

I—ჰერი, ჰერი.— ლექსი—ი. ევდოშიდისა	3
II—კურდღლაობა.— ი. ევდოშიდისა	4
III—მელიას ოინბაზობა.—(ნათარგმნი ზღაპარი) თეა კან- დელაკისა	8
IV—ვირის თავგადასავალი.— ცეცხლი, ნ. ეიფიანისა	11
V—აბუ-გასანის ჩუსტები.— ჯ. სუფხანიშვიდისა	15
VI—რა გვიამბო დედამ. — IV მატყლი. — (გაგრძელებ., თარგმანი) ან. ამილახურისა	19
VII—პატარა მოთხრობა.— (სომხურით) ე. კ—ისა	22
VIII—ნარევი.— ა) გამოცანები, — ბ) რეზუსი და აღსნა	24